

กระทรวง อว. โดย สอวช. ร่วมกับ TFGI จัดเวทีเสวนานโยบาย “The Evolution of Tech Governance in Southeast Asia” เปิดตัวรายงานปี 2026 ชี้ทิศทางการกำกับดูแลเทคโนโลยี ชั้นแนวหน้าในภูมิภาค

(เมื่อวันที่ 19 มีนาคม 2569)

(1) ประเด็นหรือเรื่องในการมีส่วนร่วม

สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (สอวช.) ร่วมกับ Tech for Good Institute (TFGI) สถาบันวิจัยเชิงนโยบายชั้นนำระดับภูมิภาค จัดเวทีเสวนานโยบาย “The Evolution of Tech Governance in Southeast Asia” เข้าร่วมแลกเปลี่ยนมุมมองด้านการกำกับดูแลเทคโนโลยีในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

(2) สรุปข้อมูลของผู้มีส่วนร่วม

- **ภาครัฐ** (สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ, สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล, สถาบันข้อมูลขนาดใหญ่, สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย)
- **ภาคอุตสาหกรรม** (สมาคมการค้าแพลตฟอร์มดิจิทัลไทย)
- **ภาควิชาการ** (คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)

(3) ผลการดำเนินงานที่ได้จากการมีส่วนร่วม

ผู้เข้าร่วมเสวนา เห็นพ้องว่า “ประเทศไทยยังอยู่ระหว่างการพัฒนากฎหมายด้าน AI อย่างครอบคลุม แต่ปัจจุบันมีกฎหมายและกรอบกำกับดูแลที่เกี่ยวข้องรองรับอยู่แล้ว โดยในระยะต่อไปควรมุ่งสู่แนวทางการกำกับดูแลเชิงหลักการที่มีความยืดหยุ่น พร้อมทั้งพัฒนาแนวทางการจัดระดับความเสี่ยงที่เหมาะสม และคำนึงถึงความแตกต่างของแต่ละภาคอุตสาหกรรม” อีกประเด็นสำคัญคือ แนวคิดเรื่อง Digital Sovereignty ซึ่งถูกตีความในมิติของความสามารถในการกำกับดูแลเทคโนโลยี มากกว่าการเป็นเจ้าของโครงสร้างพื้นฐานทั้งหมด โดยประเทศไทยควรมุ่งเน้นการกำหนดเงื่อนไขการเข้าถึงเทคโนโลยี การสร้างความยืดหยุ่นของระบบ และการลดการพึ่งพิงผู้ให้บริการรายใดรายหนึ่ง

(4) การนำผลจากการมีส่วนร่วมไปปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานของหน่วยงาน

การพัฒนากลไกการแบ่งปันข้อมูลที่มีมาตรฐานและปลอดภัย รวมถึงการเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน จะเป็นปัจจัยสำคัญในการยกระดับการกำกับดูแลเทคโนโลยีของประเทศ ขณะเดียวกัน เทคโนโลยีเกิดใหม่จำนวนมากมีลักษณะข้ามหลายภาคส่วนและครอบคลุมหลาย จึงจำเป็นต้องอาศัยการบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานและการออกแบบนโยบายที่สอดคล้องกัน และการเพิ่มความชัดเจนของกฎระเบียบ การเสริมสร้างการประสานงานระหว่างหน่วยงาน และการยกระดับระบบการแบ่งปันข้อมูลจะเป็นหัวใจสำคัญในการขับเคลื่อนประเทศไทยสู่การกำกับดูแลเทคโนโลยีขั้นแนวหน้าได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

ข่าวประชาสัมพันธ์ : <https://www.nxpo.or.th/th/43845/>

สอวช. ประสานพลังภาคีเครือข่าย 18 หน่วยงาน พัฒนารฐานข้อมูล-ตัวชี้วัด หนุนผู้ประกอบการไทยเปลี่ยนผ่านสู่เศรษฐกิจคาร์บอนต่ำอย่างยั่งยืน พร้อมเสริมแกร่งขีดความสามารถการแข่งขันในตลาดโลก

(เมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม 2569)

(1) ประเด็นหรือเรื่องในการมีส่วนร่วม

สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (สอวช.) จัดการประชุมคณะกรรมการอำนวยการเครือข่าย “การพัฒนารฐานข้อมูลและตัวชี้วัดเพื่อสนับสนุนเศรษฐกิจคาร์บอนต่ำ พร้อมเสริมแกร่งขีดความสามารถการแข่งขันในตลาดโลก”

(2) สรุปข้อมูลของผู้มีส่วนร่วม

- สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (สอวช.)
- ศูนย์เทคโนโลยีโลหะและวัสดุแห่งชาติ (MTEC)
- สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.)
- เครือข่ายในการพัฒนาตัวชี้วัด BCG สำหรับผู้ประกอบการกลุ่ม MSME (Micro-Small-Medium Enterprise)

(3) ผลการดำเนินงานที่ได้จากการมีส่วนร่วม

การประชุมครั้งนี้ ได้สรุปความก้าวหน้าการดำเนินงานด้านตัวชี้วัด มาตรฐาน และข้อเสนอ นโยบายเพื่อสนับสนุนเศรษฐกิจคาร์บอนต่ำ ในส่วนมาตรฐานการตรวจสอบและรับรองแห่งชาติสำหรับตัวชี้วัด เศรษฐกิจหมุนเวียนและเศรษฐกิจสีเขียว Green Enterprise Indicator (GEI) สอวช. เริ่มจากการทำงาน ร่วมกับเครือข่ายในการพัฒนาตัวชี้วัด BCG (BCG Indicator) สำหรับผู้ประกอบการกลุ่ม MSME (Micro-Small-Medium Enterprise) ในการดำเนินธุรกิจที่ยั่งยืน แต่เมื่อทดสอบกับกลุ่มนำร่องแล้ว ก็ยังมีข้อจำกัด ของตัวชี้วัดที่ไม่สามารถไปดำเนินการในระดับปฏิบัติที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงระบบได้ จึงต้องยกระดับ ตัวชี้วัดดังกล่าวในระดับมาตรฐานระดับชาติเพื่อนำไปสู่การเชื่อมโยงการดำเนินการใช้กับเครื่องมือทางการเงิน และสร้างแรงจูงใจให้ผู้ประกอบการเปลี่ยนผ่าน และมีข้อมูลจากผู้ประกอบการสนับสนุนฐานข้อมูลของภาครัฐ

เป็นเป็นส่วนกลางต่อไป ทำให้เกิดเป็น GEI ขึ้นมา ที่เป็นตัวชี้วัดระดับมาตรฐานแห่งชาติ สร้างการเปลี่ยนผ่านในระดับห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) รวมถึงสอดคล้องกับมาตรฐานสากลด้วย

(4) การนำผลจากการมีส่วนร่วมไปปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานของหน่วยงาน

แนวทางการนำมาตรฐานตัวชี้วัดไปใช้ในบริบทของประเทศไทย ในภาคอุตสาหกรรมและธุรกิจ จะแบ่งออกเป็น ระดับริเริ่ม (Setup: S) ระดับการดำเนินการ (Execute: E) ระดับการบูรณาการ (Mature: M) และระดับการเปลี่ยนผ่านอย่างสมบูรณ์ (Impact: I) โดยมาตรฐานนี้กำหนดตัวชี้วัดเพื่อประเมินสมรรถนะด้านเศรษฐกิจหมุนเวียนและเศรษฐกิจสีเขียว สำหรับการเปลี่ยนผ่านสู่วิสาหกิจสีเขียวใช้ได้กับทุกประเภทกิจการ และสามารถเข้าร่วมกับมาตรฐานที่เกี่ยวข้องอื่นได้

ข่าวประชาสัมพันธ์ : <https://www.nxpo.or.th/th/45304/>

“ดร.เอนก” ปลุกคนไทยเปลี่ยนความคิด ชี้อสังคมศาสตร์ – มนุษยศาสตร์ไทย ต้องไม่ใช่แค่ตามโลก แต่ต้องนำโลก เน้นย้ำสานความรู้สากลและรากฐานทางวัฒนธรรมของไทย เพื่อสร้าง “สังคมศาสตร์แห่งอนาคต”

(เมื่อวันที่ 15 พฤษภาคม 2569)

(1) ประเด็นหรือเรื่องในการมีส่วนร่วม

สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (สอวช.) จัดกิจกรรมเสวนาเชิงนโยบาย “การยกระดับบทบาทสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์เพื่อกำหนดนโยบายและขับเคลื่อนนวัตกรรมไทย” (Pathways to Inclusive and Resilient Thailand: Leveraging Social and Human Sciences for Policy and Innovation) ครั้งที่ 1 เพื่อเปิดพื้นที่แลกเปลี่ยนมุมมองเชิงนโยบายเกี่ยวกับบทบาทของสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ต่อการกำหนดอนาคตประเทศไทย

(2) สรุปข้อมูลของผู้มีส่วนร่วม

- ศาสตราจารย์พิเศษ ดร.เอนก เหล่าธรรมทัศน์ อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวง อว.
- สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (สอวช.)
- ผู้บริหารหน่วยงานภายในสังกัดและภายนอกสังกัดกระทรวง อว.
- ผู้สนใจทั่วไปจากหลากหลายภาคส่วน

(3) ผลการดำเนินงานที่ได้จากการมีส่วนร่วม

การเปลี่ยนกรอบคิดแบบตะวันตกมาอย่างยาวนาน โดยเฉพาะในมิติของสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ซึ่งถูกมองว่าเป็นคำตอบสากลที่ทุกประเทศต้องเดินตาม แต่สำหรับประเทศไทย จำเป็นต้องเปลี่ยนกระบวนทัศน์และสร้างสังคมศาสตร์ในแบบของตนเอง ยังสะท้อนว่า สังคมศาสตร์แบบไทยต้องไม่ใช่เพียงศาสตร์แห่งความขัดแย้ง หากแต่ต้องเป็นศาสตร์แห่ง ความประสาน การอยู่ร่วมกัน และการสร้างพลังทางสังคม โดยชี้ว่า จุดแข็งของสังคมไทย คือความโอบอ้อมอารี ความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ที่มีคุณธรรม และความสามารถในการ “Social Mobility” หรือการขยับสถานะทางสังคมของประชาชน

Key Messages

- ประเทศไทยต้อง “เปลี่ยนกระบวนทัศน์” การพัฒนาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ โดยไม่ยึดติดเฉพาะกรอบคิดแบบตะวันตก การสร้างองค์ความรู้ใหม่ของไทย ควรผสมภูมิปัญญาไทยและตะวันออก เพื่อพัฒนา “สังคมศาสตร์ในแบบไทย” ที่ตอบโจทย์โลกอนาคต
- สังคมศาสตร์ไม่ควรเป็นเพียงศาสตร์แห่งความขัดแย้ง แต่ต้องเป็นศาสตร์แห่ง “ความประสาน การอยู่ร่วมกัน และความเข้าใจมนุษย์” จุดแข็งของไทยคือทุนทางสังคม วัฒนธรรม ความเอื้ออาทร และโอกาสในการขยับสถานะทางสังคม (Social Mobility)
- การกำหนดนโยบายจำเป็นต้องเข้าใจ “มนุษย์” ไม่ใช่อาศัยข้อมูลหรือเทคโนโลยีเพียงอย่างเดียว
- โดยสังคมศาสตร์ทำหน้าที่ตอบคำถามว่า “ทำอะไร อย่างไร และเพื่อใคร” ควบคู่กับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
- ประเทศไทยควรมียุทธศาสตร์ระยะยาวในการพัฒนาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ เพื่อสร้างองค์ความรู้ที่ทำให้ประเทศก้าวหน้าได้อีก 5-10 ปี
- งานวิจัยไทยควรมุ่งสร้าง “Big Perspective” หรือมุมมองขนาดใหญ่ที่ช่วยนำพาสังคมไปสู่ความสุข ความเป็นธรรม และการพัฒนาที่ยั่งยืน ในยุคข้อมูลมหาศาล สิ่งสำคัญคือ “การตีความ” เพื่อเข้าใจบริบทชีวิตจริงและออกแบบนโยบายที่ตอบโจทย์ผู้คนอย่างแท้จริง
- ไทยมีทุนทางอารยธรรมและประวัติศาสตร์ยาวนานกว่า 2,500 ปี ซึ่งสามารถต่อยอดเป็นพลังทางปัญญาและบทบาทนำของไทยในอนาคตได้

(4) การนำผลจากการมีส่วนร่วมไปปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานของหน่วยงาน

สังคมศาสตร์ที่ดีต้องมีทั้งข้อมูลและมุมมอง ที่สะท้อนว่าสิ่งนั้นมีความหมายอย่างไรต่อผู้คนและสังคม ซึ่งมุมมองเชิงตีความจะช่วยให้ผู้กำหนดนโยบายเข้าใจมนุษย์ เข้าใจสังคม และออกแบบนโยบายที่สอดคล้องกับชีวิตจริงได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น โดยมองว่าประเทศไทยไม่ได้มีที่มาเพียงแค่ 700 ปี แต่ยาวนานกว่า 2,500 ปี ตั้งแต่ยุคสุวรรณภูมิที่โลกกำลังให้ความสนใจ จึงอยากให้เดินหน้าต่อเพื่อที่ไทยจะก้าวหน้าโลกได้

เพื่อสะท้อนประเด็นสำคัญจากปาฐกถาพิเศษ สอวช. ได้จัดทำภาพสรุปแนวคิด (Visual Summary) เพื่อถ่ายทอดมุมมองสำคัญเกี่ยวกับทิศทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ไทยในการกำหนดอนาคตประเทศ ทั้งในมิติการสร้างองค์ความรู้แบบไทย การพัฒนานโยบายที่เข้าใจมนุษย์ และการใช้ทุนทางวัฒนธรรมและสังคมของไทยเป็นพลังขับเคลื่อนประเทศในระยะยาว

ข่าวประชาสัมพันธ์ : <https://www.nxpo.or.th/th/45526/>

สอวช. เปิดรับฟังความคิดเห็นต่อ (ร่าง) ดัชนีนวัตกรรมสังคม ร่วมกับมหาวิทยาลัยนำร่อง มุ่งพัฒนาเครื่องมือเชิงระบบสำหรับสถาบันอุดมศึกษาไทย เพื่อขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงจากระดับพื้นที่สู่ระดับประเทศอย่างยั่งยืน

(เมื่อวันที่ 30 เมษายน 2569)

(1) ประเด็นหรือเรื่องในการมีส่วนร่วม

สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (สอวช.) จัดการประชุมรับฟังความคิดเห็น “Social Innovation Index Kick-off : เชื่อมพลังมหาวิทยาลัย สร้างดัชนี ขับเคลื่อนสังคม” มุ่งพัฒนาเครื่องมือเชิงระบบสำหรับสถาบันอุดมศึกษาไทย เพื่อขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงจากระดับพื้นที่สู่ระดับประเทศอย่างยั่งยืน

(2) สรุปข้อมูลของผู้มีส่วนร่วม

- สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (สอวช.)
- ฝ่ายวิจัยและนวัตกรรม มหาวิทยาลัยทักษิณ
- คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

(3) ผลการดำเนินงานที่ได้จากการมีส่วนร่วม

ผู้เข้าร่วมประชุมจากหลากหลายสถาบันอุดมศึกษาได้สะท้อนมุมมองเชิงบวกต่อ (ร่าง) ดัชนีนวัตกรรมสังคมฯ โดยเห็นพ้องว่าดัชนีดังกล่าวเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยยกระดับการทำงานเพื่อสังคมของมหาวิทยาลัยให้มีความเป็นระบบมากขึ้น จากเดิมที่หลายโครงการดำเนินการอย่างกระจัดกระจาย ให้สามารถมองเห็นภาพรวมและผลลัพธ์ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น อีกทั้งกรอบ 5 มิติ ยังเห็นว่าครอบคลุมองค์ประกอบสำคัญของระบบนิเวศนวัตกรรมสังคม ตั้งแต่ต้นนโยบาย ทรัพยากร การดำเนินงานเชิงพื้นที่ ไปจนถึงโครงสร้างพื้นฐานและบุคลากร นอกจากนี้ ยังช่วยให้มหาวิทยาลัยสามารถสะท้อนจุดแข็ง จุดที่ควรพัฒนา และใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ รวมถึงการสื่อสารผลลัพธ์ต่อผู้กำหนดนโยบายได้อย่างมีหลักฐานเชิงประจักษ์

อย่างไรก็ตาม ที่ประชุมได้ให้ข้อเสนอแนะสำคัญในหลายประเด็น เพื่อให้ดัชนีมีความเหมาะสมกับบริบทของสถาบันอุดมศึกษาไทยมากยิ่งขึ้น อาทิ ความจำเป็นในการปรับตัวชีวิตให้มีความยืดหยุ่น

ตามความแตกต่างของแต่ละกลุ่มมหาวิทยาลัย การทบทวนตัวชี้วัดด้านงบประมาณให้สะท้อน “การเติบโต” มากกว่าสัดส่วนงบประมาณรวม การกำหนดนิยามคำสำคัญให้ชัดเจนเพื่อลดความคลาดเคลื่อนในการตีความ ตลอดจนขอเสนอให้เพิ่มน้ำหนักการวัดผลลัพธ์และผลกระทบทางสังคมมากกว่าการวัดเพียงปัจจัยนำเข้าและกระบวนการ นอกจากนี้ ยังมีข้อกังวลเกี่ยวกับการจัดการเก็บข้อมูลและการประเมิน ซึ่งเสนอให้ใช้ข้อมูลที่มีอยู่แล้ว ลดขั้นตอนเอกสาร และออกแบบระบบให้ใช้งานได้ง่าย รวมถึงเสนอให้รายงานผลในรูปแบบที่สะท้อนพัฒนาการของสถาบัน อาทิ Maturity Profile มากกว่าการให้คะแนนรวมเพียงอย่างเดียว

(4) การนำผลจากการมีส่วนร่วมไปปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานของหน่วยงาน

สอวช. และมหาวิทยาลัยทักษิณ จะนำข้อเสนอแนะจากที่ประชุมไปปรับปรุง (ร่าง) ตัวชี้วัด นิยามเชิงปฏิบัติ และแนวทางการประเมินให้มีความชัดเจนและเหมาะสมยิ่งขึ้น พร้อมทั้งจัดทำคู่มือการเก็บข้อมูลและการให้คะแนนที่ครอบคลุมรายละเอียดสำคัญ จากนั้นจะเปิดให้มหาวิทยาลัยนาร่องร่วมให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม ควบคู่กับการพัฒนาระบบการเก็บข้อมูล โดยในช่วงเดือนมิถุนายน - สิงหาคม 2569 จะเริ่มการเก็บข้อมูลพื้นฐาน (Baseline) เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์ ปรับปรุง และพัฒนาดัชนีให้สมบูรณ์ ก่อนขยายผลสู่การใช้งานต่อไป

ข่าวประชาสัมพันธ์ : <https://www.nxpo.or.th/th/45122/>

กระทรวง อว. โดย สอวช. ทหารเรือผู้บริหาร Asian Development Bank เดินหน้าความร่วมมือเชิงยุทธศาสตร์ ขับเคลื่อนนโยบาย อววน. สนับสนุนการพัฒนากำลังคนในประเทศไทยอย่างยั่งยืน

(เมื่อวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2569)

(1) ประเด็นหรือเรื่องในการมีส่วนร่วม

สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (สอวช.) ต้อนรับผู้บริหารจาก Asian Development Bank (ADB) จัดการประชุม “ทหารเรือเดินหน้าความร่วมมือเชิงยุทธศาสตร์ ขับเคลื่อนนโยบาย อววน. สนับสนุนการพัฒนากำลังคนในประเทศไทยอย่างยั่งยืน”

(2) สรุปข้อมูลของผู้มีส่วนร่วม

- สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (สอวช.)
- Asian Development Bank (ADB) (ธนาคารพัฒนาเอเชีย)

(3) ผลการดำเนินงานที่ได้จากการมีส่วนร่วม

การพัฒนากำลังคนในอุตสาหกรรมเซมิคอนดักเตอร์และอิเล็กทรอนิกส์ขั้นสูง ซึ่งถือเป็นสาขาที่มีศักยภาพในการยกระดับความสามารถการแข่งขันของประเทศไทย พร้อมยืนยันความพร้อมในการสนับสนุนความร่วมมือดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง และขยายความร่วมมือไปสู่สาขาอื่น ๆ ที่จะช่วยเสริมสร้างศักยภาพประเทศไทยผ่านกลไกด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม

(4) การนำผลจากการมีส่วนร่วมไปปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานของหน่วยงาน

ความร่วมมือระหว่าง ADB และ สอวช. ยังเชื่อมโยงไปสู่การทำงานร่วมกับ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (Thailand Board of Investment: BOI) เพื่อพัฒนากำลังคนให้มีทักษะสอดคล้องกับความต้องการของอุตสาหกรรมเป้าหมาย สนับสนุนการดึงดูดนักลงทุนในห่วงโซ่อุปทานโลก และยกระดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยในเวทีสากล โดยสะท้อนถึงความมุ่งมั่นร่วมกันในการใช้พลังของ อววน. เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนในระยะยาว

ข่าวประชาสัมพันธ์ : <https://www.nxpo.or.th/th/43292/>